

Flor de card

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

JUNY DE 1980



LES PLAGUES QUOTIDIANES



MENTRES SOFRIM ATUR OBRER...



GUIO : P. SERRA
DIBUIXOS : B. MATAMALAS

MARGINACIO...



EXPLOTACIO...



EXPECULACIO I EXPANSIO
INCONTROLADES...



CONTAMINACIO I DESTRUCCIO
DE LA NATURA...

I TANTES I TANTES PLAGUES QUOTIDIANES
QUE FAN QUE ANIGUEM AVANÇANT PER
CAMINIS DE CABRA, ELS NOSTRES
CAPD'AVANTERS, QUE TANT PODRIEN FER PER A
ROMPRE EL MITE DE LA "SOLUCIÓ IMPOSSIBLE",
SE DESSAGNEN POC A POC PER DINS ELS
INTRINCATS LABERINTS DE PARTITS, SINDICATS,
CONSELLERIES O MINISTERIS.





Donya Bàrbara

44 ANYS DE DOCÈNCIA A LA VILA

A l'any 65, el Consell d'Inspecció, l'anomenà directora definitiva de la "graduada".

Vull deturar-me una mica en el que era -i és- el títol de "directora"; algú ha dit que els col·legis religiosos tenen, sobre les escoles estatals, l'avantatge de l'organització i potser és ver, organització que, indubtablement descansa sobre la figura del director; un director amb mitjans en el primer cas (generalment cuida els contractes dels mestres, "paga" mensualment, distribueix mestres a grups, programa activitats... "dirigeix", amb una paraula) mentre que, a les escoles estatals solament té el mitjà anomenat autoritat moral i conseqüentment sa tasca és, sobre tot "insinuadora", car el mestre, més o manco elegantment, el pot enviar a filar; és a dir, el mestre pot -a nivell real i en determinats moments- no someter-se a la voluntat del grup i llavors neix la desorganització en el sentit que alguns mestres fan determinada cosa i alguns altres just el contrari. Vull dir amb tot això que ésser director/a d'una escola estatal no és, de cap de les maneres això que en diuen "un xollo".

Donya Bàrbara, directora, a més de resoldre els incomprensibles problemes burocràtics i d'atendre els infinits petits problemes diaris, hagué de capejar, al meu entendre, dos problemes ben importants:

d'una banda el funcionament del menjador escolar, que arribà a atendre a vuitanta nins/es i que desaparegué immers dins una mena d'indiferència per part dels pares (Flor de Card lamentà sa desaparició);

i d'altra banda, la forçada assimilació de les nines -un bon grup- provinents de l'escola de ca ses monges o col·legi de Sant Vicenç, amb els conseqüents problemes de falta d'espai, material i personal docent.

En el curs 1973-74 es comptà amb vuit mestres per primera vegada, podent organitzar així la segona etapa per àrees i convertint-se en Col·legi Nacional que, per desig de l'Inspecció fou local, llavors comarcal, llavors local...

I amb el temps, llarg temps de contacte amb alumnes, mares d'alumnes i, adhuc netes d'alumnes; arribà el dia, sempre trist, de la jubilació: discursos, plaques de plata i flocs... "agradecimiento por los servicios prestados" o pagament pels innombrables moments de soletat, incomprensió, dubtes, decisions... mai no compresos del tot; tant se val.

En el proper número intentaré transcriure l'entrevista que se li va fer amb motiu de la concessió de la medalla de "Alfonso X".

guillem pont .../...

.../...

**JUAN CARLOS I
REY DE ESPAÑA**

GRAN MAESTRE DE LA ORDEN CIVIL DE ALFONSO X EL SABIO

Y EN SU NOMBRE

EL MINISTRO DE EDUCACION
GRAN CANCELLER DE LA MISMA

EN CONSIDERACION A LOS MERITOS
QUE EN VOS CONCURREN HE TENIDO
A BIEN CONCEDEROS POR ORDEN DE
ESTA FECHA

LAZO

DE ALFONSO X EL SABIO

MADRID, 26 de Noviembre de 1979.


EL CANCELLER.

DOÑA BARBARA FERRER POCUI.

ACTIVITATS



Dia 7.- Surt Flor de Card

Dia 6.- Card en Festa assis-
teix a una vetlada pagesa
a Ciutat.

Dia 24.- El boleros i els del
ball de bot van a Son Ser-
vera.

Cada divendres s'han reunit
els monitors de la secció in-
fantil.

També s'han fet dues reunions
per als pares i als al.lots.

B. Mesquida

DONACIONS

En Guillem Quina ha destinat els atrassos de la paga de re-
gidor -unes 9.000 ptes.- a Flor de Card, passant a ser la
primera persona o entitat que ha fet un donatiu a la revis-
ta. Queda demostrat així que ell no s'ha cansat de fer fei-
na desinteressadament, com deia la carta de UCD a Ultima Ho-
ra del 22-6-79. Alguns regidors de UCD, que, segons la car-
ta, se presentaren "desinteresadament de verdad", han cobrat
totes les pagues i se les han embutxacades. El que va dir
que una cosa era el programa i l'altra la festa tenia tota
la raó.

-oOo-

De la primera part de la història de Sant Llorenç se'n va
fer una tirada de cinc-cents exemplars, dels quals dos-cents
varen esser destinats a l'autor i a les entitats que hi ha-
vien col.laborat econòmicament, i els altres tres-cents es
posaren a la venda.

En Ramón Rosselló, autor de l'edició, ha fet donació a Flor
de Card de part dels beneficis obtinguts en l'esmentada ven-
da -quaranta-cinc mil pessetes- per tal d'anar publicant men-
sualment els documents que vagi trobant referents a Sant Llo-
renç.

Valguin aquestes retxes per agrair-li públicament el donatiu
que ens ha aorgat i que tanta falta ens feia.

R.

nota

Com ja saben d'altres anys els nostres lectors i subscriptors,
el mesos de juliol i agost solen sortir d'una vegada, per po-
der donar una mica de descans als col.laboradors. Així que
fins al setembre i a passar bon estiu!

FOU AHIR

Vingueren uns homes amb la llengua girada, que menjaven vernís i bevien suc de sofre... i al sol l'embrutaven de ciment i a les muntanyes als hi tregueren les butzes i al pla el xaparen pel mig amb una retxota negra.

Ens digueren amb una llengua estranya que tot això ens faria més lliures i que seríem els "fills predilectes" del Déu-OTAN... que protegeix del Mal-Roig.

Ara fa poc... a Porto-Cristo hi havia una bandera roja espenyada ... i a Porreres, molts de cossos d'homes i dones fets malbé... a dins la fosca.

Oh que ferrosa era ma terra abans,... quan els pinars eren senyors del Pla i de la Serra, quan la mar besava l'arena verge i en clapors de gegants romanien els homes.

Just era ahir...

Encara en Bernadet fill de Rei, matava al DRAC i en Joanet es casava amb na Catalineta, i el Rei moro amb set pams de morros, plora d'emo-ció.

I ara la terra ha tremolat, i un vent aspre ha fet net de clapors i banderes i cossos d'homes i dones i una àliga de ferro, ha passat fent bramuls, esqueixant els estels mentre una brusca de pedres fogueres, forada les flames de la mar... i una ona encesa se n'ha duit els pins i les ametles al Castell de Liorna...

Biel Bassa

Ciutat Juny de 1.980

BOSCH I MASSANET
sastres

pça. mercedaris, 1-lr-2^a
tel 21 52 65
ciutat

sucursal al
carrer de la creu, 9
sant llorenç des cardassar

Francisco Umbert Perelló
CA'N XESC

Reparaciones Eléctricas del Automóvil

c/. Clavel, 20 — Teléf. 56 90 67
SAN LORENZO (MALLORCA)

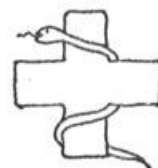
espipellades

J. cortès



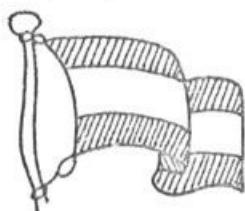
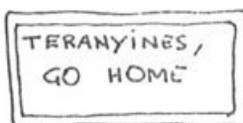
L'altre dia hi va haver una reunió dels regidors nacionalistes i d'esquerres de Mallorca. Males llengües asseguruen que n'hi havia de lloren-cins, però noltros, que solem estar ben informats d'aquestes coses, ho desmentim rotundament. Això és una burda maniobra per desprestigiar la ben guanyada bona imatge dels administradors de la nostra vila. Els nostros no són d'aquests. Faltaria més!.

Ho vaig sentir pel carrer. Us ho asseguro:
Una dona.- Ell saps que hi quedarà aquesta apotecaria de bé, tan nova!
Una altra dona.- Si. I ja està plena de coses i encara no hi ha cap medecina!.



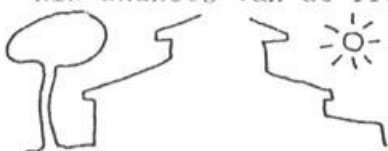
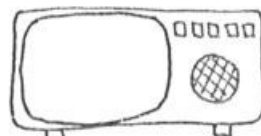
Ho haurem d'aclarir.
El mes passat, quan deia que dos EX llorencins havien assistit a la inauguració del nou local de Alianza Popular a Manacor, no volia dir que abans fossin lloren-cins i ara ja no ho són. Per a dir això hagués posat ex-llorencins. No. Volia dir que eren dues persones que havien ocupat un càrrec públic i ara -ja ho val!- ja no l'ocupen.
Ara vull afegir que n'hi havia un altre que no era EX.

Dins la vitrina de l'Ajuntament a la Plaça (80.000 ptes, us ne recordau?) segueix havent-hi un cartell que diu que no passem de 90, que si no "los excesos se pagan". Supòs que no ho deu dir per noltros!



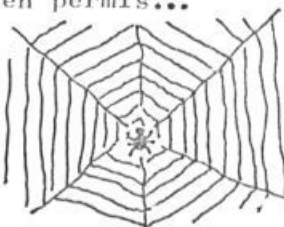
Us heu fixat si n'hi ha de polèmica entorn de la bandera de Mallorca? Uns diuen que les quatre barres soles, altres diuen que amb el castellet...
L'Ajuntament de Sant Llorenç ho té ben clar: l'altre dia, que el rei feia festa, al balcó de la Sala sols hi havia la bandera espanyola, i fora embullis!.

Voltros us ne podeu riure, si voleu, però lo cert és que un dels anuncis de venda d'un televisor usat ja han donat el seu fruit.
Recordam que si algú vol res es pot dirigir a qualsevol dels col.laboradors de la revista.
Els anuncis van de franc.



Vatua el món que en tornar fer eleccions municipals m'hi he de presentar!
Per ventura així si em peguen ganes de fer-me un xalet serà igual si no em donen permís...

A Cala Millor han començat les obres d'un parc que, segons divinen, costarà una putada.
El començament d'aquestes obres no ha estat aprovat a cap Ple.
Per cert, ara que xerram de plens, fa dos mesos que no en fan perquè no hi ha res important que tractar.



Hi ha rumors que un regidor ha dimitit de la comissió informativa que li havien atorgat.
L'experiència ens aconsella suposar que el seu lloc serà cobert per la persona que sol cobrir les places que queden buides.
Supòs que no fa falta dir qui és!.

Aquest mes trobam que ja n'hi ha prou i per tant no parlarem:

- de la concessió de les obres del parc de Cala Millor;
- ni de la feina que fa el tresorer del Card;
- ni de la biblioteca de l'Ajuntament;
- ni de moltes altres coses que, si Déu ho vol, encara tendrem temps a voler de parlar-ne.



CANÇO DELS PENYALERS I ALPINISTES

Puixant, un peu moriel

TERMINA

A-munt, com- pany! Fa- cem ca- mi cap a l'al-

tu- ra. Al bes del sol, de bon ma- ti, ri- la na- tu- ra. tu- ra.

est. amb entusiasme

red. ff

1. A- le- griss cars la ger- ma- nor nos- tra com- pa- nya. Pu- gem can- de mi- ra-
2. La vi- da té bre i cel gru- dir de l'a- le. gr. de

Al-
tant vers la cla- Tor de la mun- Ta- nya. A- munt, com-
cel des- co- brir la llu- nya- ni- a.

Amunt, companys! Facem camí
cap a l'altura.
Al bes del sol, de bon matí,
riu la natura.

Alegri els cors la germanor,
nostra companya.
Pugem cantant vers la claror
de la muntanya.

Amunt, companys...

La vida és breu i cal gaudir
de l'alegria
de mirar el cel i descobrir
la llunyania.

Amunt, companys...

Dins l'aire pur nostre esperit
més fort alena,
quan sent el goig de l'infinit
dalt la carena.

Amunt, companys...

Lluny del renou de la ciutat,
per les garrigues
pastura el vent com un ramat
de veus amigues.

Amunt, companys...

Damunt el cim on siula el vent,
creix la mirada
i fruita pau el cansament
de la pujada

Amunt, companys...

Guaitem plegats els horitzons
de la nostra illa,
com compartim els rosegons
de la motxilla.

Amunt, companys...

Ja de retorn, drecera avall
entre el boscatge,
tornem al jou del gris treball
amb nou coratge.

Amunt, companys! Facem camí
cap a l'altura.
Al bes del sol, de bon matí,
riu la natura.

Lletra: Pere Orpí
Música: Antoni Martorell

Amunt, companys

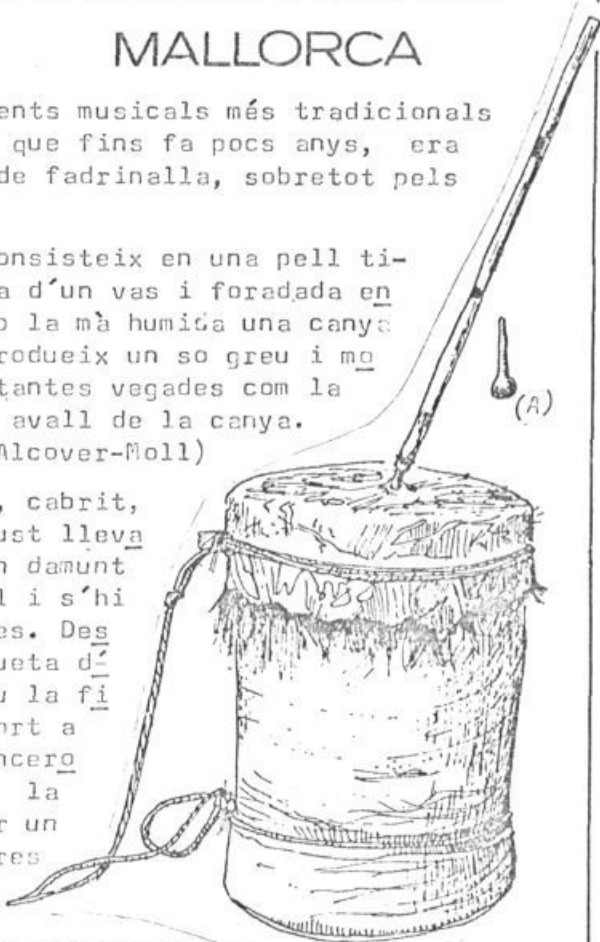
percussió: SA XIMBOMBA

INSTRUMENTS TRADICIONALS DE MALLORCA

No hi ha dubte que un dels instruments musicals més tradicionals de l'illa de Mallorca és SAXIMBOMBA, ja que fins fa pocs anys, era freqüent sentir-la acompanyant cançons de fadrinalla, sobretot pels darrers dies (carnaval).

Definició: Instrument músic que consisteix en una pell ti-bant aplicada a la boca d'un vas i foradada en mig, i que, fregant amb la mà humida una canya que passa pel forat, produeix un so greu i mo-ndton que es repeteix tantes vegades com la mà frega anant amunt o avall de la canya.
(Diccionari C-V-B, Alcover-Moll)

Fabricació: S'agafa una pell de bè, cabrit, moix o conill i, tot just lleva da de l'animal, s'estén damunt una post, s'unta de sal i s'hi deixa devers quinze dies. Després s'agafa una branqueta d'ullastre com la que diu la fi-gura (A), i se ferma fort a la pell amb un fil d'encerol-lar. S'humideix un poc la pell (per fer-la tornar un poc més blana) i, mentres dos estiren perquè que di ben tensada, un al-tre la ferma, amb una llandera que ja hagi estat banyada (sinó s'adonaria), a un caduf de sí-nia, cossiòl, gerra, alfèbia, o altre "caixa de ressonàn-cia" a la qual s'hi ha fet un bon forat al cul. Per estrè-nyer la llandera que estira la pell es fa un torniquet amb una altre branqueta d'ullastre que, després de donar unes quantes voltes a la llandera es subjecta a aquesta amb un fil d'encerolar. A la branqueta d'ullastre que surt de la pell s'hi afica una canya tellada de lluna vella de gener



Per sonar-la s'ha de banyar la mà que agafa la canya i s'ha de fer lle-negar estrenyent-la un poc. La canya ha d'estar horitzon-tal, perquè l'aigua no hi llenegui i podresqui la pell. El ritme se du pegant cops equidistants i, entre cop i cop, a vegades, un altre que vagi amb la síl.laba.

Les cançons han de tenir vuit síl.labes les planes i set les agudes. So-len ser de quatre estrofes. Les tonades canvien segons les contrades. Les lletres de cançó referents a la ximbomba, són nombrosíssimes. Heusen ací algunes:

Sa ximbomba ja no sona,
ni sona ni sonarà,
perquè té sa pell de ca
i sa canya que no és bona.

Ximbomba, fé fantasies,
ara que et deixen sortir;
només tens de venir amb mi,
o són set o són vuit dies.



Jo tenc una ximbombeta
que és molt bona de sonar,
perquè en sa nit fa aixecar
ses dones en canieta.

Sa ximbomba ja és passada
jo que volia ballar
i mu mare em fa filar
cada vespre una fuada.

J. CORTÈS
M. GALNÉS

SETMANA SANTA - 2

EL DIVENDRES SANT

Després d'haver celebrats els oficis del dia se llevava la Casa Santa o Monument i se vestia de dol l'església. El matí se tocaven les maço les, i també el migdia i a posta de sol. Se componia el Calvari. El capvespre era mitja festa. Sobre les cinc ja se veien altra vegada nins i nines vestits d'àngels i Estrelles i les nines de primera comu nió que anaven vestides pel carrer major per assistir a la funció del Davallament, que se feia devers les nou del vespre.

Tres jovenetes de cases distinguides eren les tres Maries, que eren aquelles que estaven damunt el Calvari. Quan els Centurions tornaven fer guàrdia feien com que plorar i els Centurions, per alegrar-les, les donaven confits.

Arribava l'hora de la funció i a l'església no s'hi cabia de tanta gent que hi havia. Les capelles ja estaven plenes, i preparades les llanternes, banderes i el Sepulcre del Senyor, que li havien de posar després d'esser baixat de la Creu. A la processó hi assistien els Centurions, que acompanyaven el Bon Jesús Mort. Els padrins i família tornaven comprar els "rollos" a nets i àngels, perquè fessen bonda a la processó.

EL DISSABTE SANT

Abans de canviar, les funcions litúrgiques se feien totes el matí, però avui, gràcies a Déu, se fan al capvespre.

El matí se feia la funció del dia: benedicció del Foc Nou, Aigua Baptismal i Misa de Glòria. Devers les deu totes les campanes repicaven a glòria i els al·lots corrien a cercar aigua beneïda per rentar-se els ulls i la cara. Els caçadors sortien a tirar trons amb l'escopeta per reviuir l'alegria pasqual, que el Bon Jesús ha ressucitat! Dins la Font del Baptisme s'omplien unes quantes gerres d'aigua per anar a fer el Solpàs per dins el poble i a foravila i beneir les cases i les panades.

El capvespre, devers les tres se tocaven les campanes. Era la senyal de sortir el Solpàs. Els escolanets vestits amb sa cota blava, faixa vermella i roquet prisat, net i blanc com la neu, sortien de la parròquia amb el Rector, roquet i mussa vermells, i el Vicari, roquet i es tola blancs. Se repartien els carrers per anar a beneir les cases.

Un escolanet gran duia una panera per recollir ous; un altre un ganxo de ferro per posar-hi els billets que els havien donat quan havien anat a confessar-se; un altre un poalet d'argent per beneir la Casa i un altre que anava a avisar a cada casa: "Es Solpàs. Voleu encendre's llum?". Les madones de cada casa ja tenien preparats l'espelmatori, els billets i la llimosna que solien donar.

Arriba el Sr. Rector o el Sr. Vicari, pregunten si estan bons la família o si n'hi ha qualcun de malalt i comença la benedicció de la casa. "Vidi aquam", començaven i acabaven donant els molts d'anys. A moltes cases trobaven tres o quatre dones que feien panades. "Ara les mos beneirà" -deien. "Que amb salut les vos pogueu menjar". "Amèn", responien.

El vespre la gent se n'anava a dormir prest perquè el Dia de Pasqua s'havien d'aixecar de matí per assistir a la processó del Bon Jesús Ressucitat i a veure botar els centurions.

L'església vestia de gran festa totes les capelles. Posaven les estovalles millors i tot ben adornat amb flors. Era el Dia de Pasqua la festa major per tots els cristians. Crist ha ressucitat! Al.leluia, Al.leluia, Al.leluia!

Continuarà, si Déu ho vol

Francesc Clapés

Cap 3.

1. Se ordena que nostra Sta . Confraria tingué un Rector qui sera sempre el Rev.^t Senyor Vicari qui es o qui per temps será en dita Iglesia, dos sobreposats el major dels quals será per el present any y lo any venidor el honor Juan Bosch de la Blanquera obrer al present de la capella de nostra Sra. per ésser estat el qui ha diligenciat de obtenir dita confraria los demes carrechs empero seran de los qui seran anomenats.
2. Se ordena que en dita confraria hi haje un clavari altre sobreposat, dos bassiners en de bras major y lo altre de bras menor, dos prohoms y un oidor de comptes; advertint que tots estos salvo el menor bassiner tinguén vot á qualsevol funció y determinacio se haje de fer en dita confraria aço es que el día de la Nativitat de nostra Sra á la tarde se trequen dits officials per los demunt dita salvo el Regent Sr Vicari que sia sempre el major vot y en totas las funcions el tingué qualificat, y los altres si los aparex, y no seran quedats deutors a dita confraria podran ésser refermats.
3. Que los dos bassiners y clavari antes de treure el regiment deuen donar compte de las almoynas que hauran repêgades en tot lany; el qual compte donaran al Rector y sobreposats.
4. Ordenam y menam que totas les obres ó ornaments que se heuran de fer en dita capella sia ab vot y parer de la major part de los Regidors de dita confraria y en cas de paridad de vots prevelasque el vot del Sr. Rector .
5. Item se ordena que hi haje en nostra confraria una caxa ab tres claus la una de las quals tindra lo molt Rev.^t Sr. Vicari , la altre el major sobreposat y la altre el clavari en la qual caxa estirà lo mes precios de dita capella de or y plata , los diners proveits de las almoynas y un llibre en lo qual se descriuran las entradas y axidas de ditas almoynas , y lo perque hauran de servir; hi haje també altra caxa per la cera, et alias, las claus o clau de la qual tinguén los bassiners, los quals bassiners cuidaran de encortinar la Capella y adornar la mateixa.
6. Item se ordena que en las Processons aporten ciris dels majors los dos sobreposats, lo oidor de compte y el Phrom major, lo altre Phrom ordenara la Processo ab los dos Bassiners, y el Clavari replegará las almoynas de los confreres escrivint en el llibre las matexas y los dos bassiners deuen de dos en dos mesos entregar el diner que heuran cobrat, y el clavari de quatre en quatre mesos deposara el diner que heurá replegat en dita caxa; y dits bassiners cuidaran de lo que faltera a la capella, y ho diran en al Vicari pera que ho proposen en consell pera que de esta manera estique ben adornada y ab la digada decencia la matexa.
7. Item se ordena que el dia de la extraccio ajuntats tots los de Regiment qui podran assistir y cade qual de ells per cade offici deue anomenar un subjecta scrivent el nom de aquell, el Clavari , y scrit sia posat dins de un pitser o cadu fa, y cada hu de los electors de clerera si el te per apta ab faves blancas, y si per inhabil ab faves negres; y en cas hi haje tantas blancas com de ne-

gres sera apta o ingabil per el vot y dir del Rector, y en cas sia judicat in habil podra el dit elector anomenar altre vegada altre subjecta no empero podra arribar a tercera, y de esta manera acceptats y posats tots los habils dins los redolins axiran á sort y á sach per quiscun offici respectiu.

Capitol 4.

1. Item se ordena que tres vegadas lo any se tingué consell forfós, 6o el segon diumenge de Maig, el dia de St. Mateu y el dia de St. Juan Evangelista, y en dits consells confa buleran lo mes convenient per augment de nostra Sta. Confraria y adorno de la capella.

2. Item se ordena que el primer diumenge de Agost se tingué consell general de tots los confreres que poran assistir per pendre parer de molts per tots los negocis se offeriran y de la major part es deque pendre la ressolucio, y en cas de paridat de vots la part del Rector prevalque, y ademes de estos consells de tindra cualsevol altre fins que aparega al Rev. Sr. Rector ó sobreposats.

Capitol 5.

1. Item se ordena que cada primer diumenge de mes immediatament despues de la missa major se fasse processó voltanta la Iglesia aportant una figura ó imatge de nostra Señora y tots los confreres que sera posible aporten llum particularment los de nombre, los sobreposats ab los siris grossos acompanyant la dita figura, y los Prohomens ordeneran la Processó; y en las festivitats de precepta de Maria Santísima se fase processó general aportant la figura de dita nostra Sra. y los quatre aportaran los dos sobreposats, lo oydor de compte y el bassiner major; Estos dos aniran devant dita figura, y los dos sobreposats darrera el Vicari.

2. Item exortam á tots los confreres que tots los primers diumenges de los mesos se dispongan per confessarse y reber ab favor el Santíssim Sagrament y los dies de precepte de nostra Sra. tinquen tots comunio general aguardantse los que sera possible per reber la Comunio despues de haver sumit el missa cantant, y vagen de tres en tres ó de dos en dos ab siris encesos, y los uns los donaren als altres.

3. Item se ordena que las festivitats de precepte de nostra Sra. se celebren ab tota la solemnitat que sera possible segons la possibilitat de la Confraria, no faltant sermo, officicantat y la dita Processó.

4. Item se ordena que el dia del Evangelista S. Juan y S. Mateu se fasse sermo y offici cantant ab conventual per las animas dels confreres difunts y en las de possibilitat sien añadits per los Regidors de dita Confraria altres sulfragis; y el dia de los morts se cant un offici ab responsoris per les animas dels confreres difunts.

5. Item se ordena que si acas moris algun confrere de los de Regiment dins lo any que exercirá lo offici que tindra lo dequen cantar una missa el primer dia festiu despues de la sua mort y també un responsori de difunts, y tots los demes confreres tinquen obligació de pasar una corona per lo tal confrere difunt per tots los altres confreres empero que moriran sels deque dir una missa baxa el primer dia que sera en lo altar de privilegi.

6. Item ordenam que morint algun confrere o confreressa del nombre ó de offici de aquell any lo acompanyen en son enterro tots

los confreres què podran assistir maxime los del nombre, y los officials de aquell any, 6 Regidors lo quatre majors aportaran siri, y el bassiner menor aportara el pendo negre; y si algun confrere o confraressa qui dex en sa ultima voluntat lo acompanyen tota la LLuminaria de dita Confraria deque pagar á la Confraria la cera segons dispondran lo reverent Sr. Rector el major sobreposat y bassiner major y per tots los demes confreres quant se enterraran se fasse lo que dispondran los Regidors de la Confraria.

7. Item se ordena que tots los confreres de nostra Confraria se enterren si voldran en el vas de dins la capella y se fasse altre vas á la entrada de la capella per enterrar los devots de nostra Señora qui no seran confreres.

Capitol 6.

1. Item se ordena que morint algun confrere qui dex algun llegat pio tant perpetuo com semel tantum tingué obligacio de cobrarlo el clavari, y asentarlo en el llibre sens pendre stipendi algu por el treball de la cobrança.

2. Item ordenam que se scriquen en una taula tots los sufragis que se diuen per los confreres, y tambe les gracias y Indulgencias que á los confreres de dita taula stique á la capella pera que tots puguén llegirla.

3. Item se ordena que fassen quatre siris grossos per posar en el monument y un bon nombre de siris segons la possibilitat de dita confraria, los quals siris servesquen per aportar los confreres en las processons de nostra Sra. y del SS. Sagrament.

4. Item se ordena que acabats que sien los set anys de la gracia de altar de Privilegi concedit per sa Sentadat dit Regiment envia en Roma per semblant gracia y acabats estos torne enviar de modo que sempre se conserve dit altar de Privilegi per esser de tanta utilitat per los confreres difunts y de tant poch cost puis en Roma se concedex gratis et pro Deo.

Capitol 7.

1. Item se ordena que quant algun de los confreres cayga malalt dequen los qui ho sebran avisar los altres y tots los qui podran dequen visitar el malalt aconsellantlo y persuldirly vulia reber ab favor los Sants Sagraments de la Iglesia nostra Mare, y ordona de la sua anima y bens temperals etc, y si sera pobre usen amb ell de caritat secorrentlo ab alguna cosa, y si fos que los confreres qui tenen possibilitat no los secorreghessen, ho fera la confraria y los confreres qui no poran socorrer el malalt per no tenir possibilitat á lo menos lo visitan sovint fentli compañía limpiantlo etc.

2. Item et ultimo exorta tota la congregasio de los confreres á tots los officials procuren tenir pau y concordia entre si pera que de esta manera Deu nostre Sr. sera servit y honrat y los altres ab son bon exemple seran animats á la virtud y perfectio á honrar y reverenciar á Maria SS. que nos sia medi per alcansar de son fill precios en esta vida la gracia y en la altre la gloria. Amen.

1699.- Mayo - 19.4 Decrétese la ereccion de la confradia del Santisimo Sacramento en la Iglesia de S. Lorenzo del Cardassar, segun el Breve de espedido en Roma el dia de las kalendas de Diciembre de 1697. Los estatutos por que debia regirse estan calcados en los que hemos cociado arriba sobre la cofradia de nuestra Sra. en dicha Iglesia.

els mal/ de cap d'un pare (contarella)

Això era un poble on hi havia una casa que hi vivien la meva dona,⁴ filles, 2 fills i son pare (que era jo).

La meva dona era molt colorista i li va pegar per canviar els noms de les nostre filles: n'Úrsula era la negra, na Paula la blanca, na Claruska era la vermella i n'Esperança era la groga. En fi, que dins ca nostra tot eren colors.

La negra i la blanca, (no és que no estimàs els altres fills), emperò elles dues ressaltaven més davant els meus ulls. La negra era tot lo contrari de la blanca. La negra portava vestidet negre i la blanca vestia vestidoi blanc. La negra buscava l'ombra els mesos d'estiu i la blanca volia dur el sol gravat a la pell, perquè li ressaltava més el vestit blanc. La negra era de dretes, la blanca d'esquerres i si qualque vegada elles dues conversaven, rares vegades s'entenien: si una deia gris, s'altra deia rubí, i si deia una blau s'altra deia tronxa, i així seguien "las dos". Això sí, totes dues eren molt feineres i arreglaven la casa, feien el menjar i adesaven el quartet de la seva mare, ja que estava malalta de l'any 76 i que segons un curadero-endevidador no es posaria bona fins l'any 82, i que durant aquest temps l'havien de cuidar molt be o de lo contrari...

(Seguesc) Si en el poble havien de fer alguna inauguració cridaven n'Úrsula (la negra) perquè hi estàs present; si hi havia qualque partit de futbol i s'havia de fer el "saque de honor" cridaven la negra; si hi havia qualque exposició cridaven la negra; fins i tot la varen fer "madrina" d'un destacat partit polític (de dretes, com és de suposar).

Na Paula, la blanca, no era menys que la negra. De petita ja cosia els botons dels calçons dels seus germans, anava a totes les acampades del club del seu barri i fins i tot la feren monitora i va tenir tanta fama dins el poble que inclús el barri andalus la va escollir perquè fos també la seva monitora i l'anomenaren monitora de les monitores. La blanca va anar a aprendre tots els cursets de ceràmica, va construir caps-grossos, va estudiar la llengua de la terra nostra, i va programar inclús les festes infantils d'estiu i es volia apuntar al "Cuerpo femenino de la Marina", però com que jo era son pare no ho vaig voler, i ella em va amenaçar amb escapar-se de casa, però llavors la meva dona es va posar malalta i ella i la negra la varen haver de cuidar. I ara fa quatre anys que la blanca i la negra no s'entenen més que en la tasca de cuidar sa mare i voler lo millor per ella.

Na Claruska, la vermella, era l'única filla del primer matrimoni de la meva esposa, que abans d'estar casada amb jo, va estar casada amb un rus. El rus va morir i la meva dona es va casar amb jo i tinguérem dues filles primerament (la blanca i la negra), dos fills (en Josep i en Biel) i n'Esperança (la groga) que va ser la darrera i la més incondreta. La tinguérem allunyada de noltros molts d'anys, però ella sempre mos donava tundra. Vos diré que li va pegar per pintar amb "spray" les façanes dels hotels més turístics a fi de degradar-los. Per aquest fet vàrem sebre que l'havien tancada dins la presó. Ella mos va escriure una carta contant-mos que allà dins li havien ensenyat com preparar bombes de rellotgeria i que només frissava de sortir per amollar-ne una dins l'auto del seu germà Biel. Com veis la groga volia mal, emperò només volia mal a dins ca seva, o sigui, cap als seus. Fa cinc mesos va raptar en Josep i ja em podeu dir lo que havíem de dir noltros als veïnats i a tots els que mos demanaven per ell!. (Seguesc) La groga, cansada de tenir en Josep raptat el va amollar, emperò, com que tota la premsa local se n'havia fet eco, jo vaig enviar la negra perquè convencés en Josep de que no fes cap declaració a la premsa, de la seva germana la Groga, ja que l'havíem tenguda tants d'anys amagada, i que si an en Josep li pegava per contar-ho tot, perdria el seu bon honor la nostra família. La Negra va haver de menester dues hores per convèncer en Josep.

I ja ho veis com és la Groga o com mos ha sortida. En aquests cinc mesos la premsa ha parlat tant de la Groga, és a dir, s'ha desbordat tant i de tal manera que tots per unanimitat l'hem descartada i expulsada de la família, i ara ella mos ha escrit una carta i mos demana que arribem a un acord, però ella no sap que ara ja és massa tard.

I ja ho veis quins mals de cap que té un pare sempre que tengui dos fills una negra, una blanca, una vermella i una ... No la vull ni anomenar pus!.

TOT TÉ UN NOM - SA MEL (continuació)

Després d'haver fet fugir ses abelles amb so fum, la cosa estava a punt per a treure ses bresques de sa "caiera", encara que generalment n'hi solien deixar qualcuna perquè servis d'aliment a s'eixam. llavors aquestes bresques se sucaven amb ses mans a fi de separar sa mel de sa cera natural, que tenia, i té encara ara, una bona partida d'utilitats.

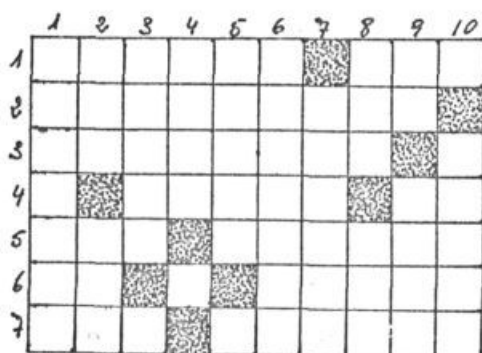
Hi ha que dir que per l'apicultura -nom que se dona a la " indústria de la cria d'abelles per aprofitar-ne la mel i la cera"- es temps no ha passat debades, sinó que s'interés de s'home per augmentar sa producció de mel ha fet que s'hi anassin introduint tota una sèrie de canvis que li han fet mudar sa fesomia. Ses "caieres" han deixat de ser cilíndriques per convertir-se en uns caixons d'uns 70 per 35 cm., dins es quals s'hi col·loquen desset o devuit bastiments que serveixen de suport a altres tantes bresques. Aquestes, no són destruïdes cada vegada que se treu sa mel, com un temps succeïa, sinó que una màquina centrifugadora té s'habilitat de buidar-les sense que s'espanyin de forma que una vegada treta sa mel, sa bresca se pot tornar posar dins sa "caiera". D'aquesta manera no és necessari que ses abelles fabriquin cada vegada una bresca nova, i es temps que posarien per a teixir-la el poden dedicar a fer mel. Tot això ha suposat un major rendiment, que, es pot comprovar amb facilitat si tenim en compte que abans sa mel se treia dos pics en l'any mentre avui, gràcies a aquest nou sistema se pot fer cinc o sis vegades. Es mateixos resultats s'aconsegueixen fent ús de bresques de plàstic prefabricades.

A VEGADES DEIM

- " TENIR MEL A SA BOCA " - ésser molt amable i agradós de paraules, tenir gran suavitat de tracte.
- " SA MEL NO ÉS FETA PER SA BOCA DE S'ASE " - vol dir que ses coses exquisides o cares no poden ésser assaborides o compreses per persones grosseres o incultes.
- " SA MEL SE MENJA PERQUÈ ÉS DOLÇA " - vol dir que ses persones de tracte agradable se fan estimar de tothom.
- " CAURE COM UN BUNYOL DINS SA MEL " - se diu d'una cosa o aconeteixement que ha estat molt oportú.
- " DONAR UNA DITADA DE MEL " - accontentar qualcú amb bones paraules o amb elogis.
- " AGAFEN MES MOSQUES AMB UNA GOTA DE MEL QUE AMB UN BARRAL DE VINAGRE " - Vol dir que sa suavitat de tracte és més eficaç que sa severitat per obtenir dets altres allò que volem.
- " ÉSSER DE MEL I SUCRE " - ho empleen ets al.lots quan juguen per significar aquell o aquells que, jugant, estan alliberats de ses regles des joc.
- " QUI NO TÉ DOBBERS A SA BOSSA QUE TENGUI MEL A SA BOCA " - vol dir que es qui no tenen doblers, no han d'anar amb exigències sinó que han d'emplear s'amabilitat per obtenir més fàcilment allò que demanen.

PONENT

si lleu.... per m.g.



Rei de Mallorca. Vocal. 6-Ajudar. Símbol químic del fluor. 7-Metal.loide, del grup del sofre. 8-Arbres de la família de les ulmàcies. Alló que hom diu. 9-Anyell. Massa considerable de matèria pètria. 10-Vocal. Plaer del sentits o de l'ànim.

P A N I L R S P A V E O
F D V M S A L I N E S R
R M E C A P B L A N C O
G I R I T E L Y G E F T
C R M C L M N N E E P N
V X E I C U I X R R I E
B V L C L L J R L A Z M
K L L A A Q U P O N B R
V B T S D T F G E I L O
P A R S X T U V O P G F
C L E N D E R R O C A T

Els noms de deu caps de mar de l'Illa de Mallorca.

E N D E V I N A L L A

L'ajuen, el banyen
l'embruten, l'estrenyen
l'apleguen, el cusen
el tallen i el venen.

F U G A D E V O C A L S

. B.C. T.NC.D., N. H. .NTR.N
M.SQ..S

Determinar quine de les definicions de cada paraula es la correcta.

1- CINTURADA.- A)Barda de roba destirada a estrenyer la cintura. B)Estret de cintura. C)Marbre grisenc amb venes ondulades verdoses.

& &

2- DINA.- A)Unitat de força. B)Feix de llenya prima. C)Entre el 2 antic princep que regnava sota la dependència d'un altre sobirà.

& &

SOLUCIONS

-A BOCA TANCADA NO HI ENTREN MOSQUES-
I=3, 2=A,
-UN LLIBRE-

U S A N C A O B I
L A C O N I S M E
C L A P A D E S D
E N A S A L R E
R E A L R E D O L
A R C O N I C I
R A I L F I R A T

V S A L I N E S R
E C A P B L A N C O
R Y G F I
N E E N
E R R U
W A R L
R O N U
I T
P G F
E N D E R R O C A T

BATEC

ABRIL

- Dia 1.- Arribada del camió nou per fer la recollida dels fems quedant així municipalitzat aquest servei, que fins ara havia estat a càrrec d'una companya privada.
Després de tres anys de parlar-ne i agafar mides, comencen les obres de la carretera de Sant Llorenç a Manacor.
- Dia 3.- Dijous Sant. Missa solemne a mitjan capvespre. De vetlada hi ha hagut sa processó amb La Sang. Es nins fan trui per mor d'es vent i els pobres han de fer moltes grades per dur ses espelmes enceses.
- Dia 4.- Divenres Sant. Celebració de la mort del Senyor, es capvespre. Es vespre funció del Davallament i processó. Anit molt de silenci. No feia vent.
- Dia 6.- Diumenge de Pasco Florida. Molta gent, com sempre, a "s'encuentro", gent que llavors espera sa processó i entra a l'ofici.
Enguany no ha sonat sa música es temps de ses processons.
- Dia 7.- Berena organitzada pel Card. Unes 60 persones se desplacen a Sóller.
- Dies 9, 10 i 11.- S'ha fet es Salpàs per ses cases de fora vila.
- Dia 10. Membres del GOB fan una xerrada d'ecologia en el local del Card.
- Dia 13.- Excursió de majorettes al Ponent de Mallorca.
Card en festa participa a un ball de Sales a l'oca Farina.
- Dia 16.- Organitzat pel Card, comença un curs de macramé.
- Dia 25.- En Gregori Mir, del PSOE fa una xerrada sobre l'autonomia.
- Dia 28.- Tanquen la carretera de Manacor. s'ha d'anar a voltar per Calican o per Son Negre.

MAIG

- Dia 4.- A Ses Sitges se fa un homenatge a Mn. Salvador Gal - més. Hi assisteixen uns vuitanta escriptors en llengua catalana.
- Dia 8.- Acaba el curs de macramé.
- Dia 9.- Excursió de l'escola a Ses Coves d'Artà. Alguns anaren en bicicleta a Son Carrió.
- Dia 17.- S'ha pintat sa copinya i ses parets laterals de l'altar Major. Han col.laborat un bon grup de voluntaris, i, llavors, per netejar, un bon grup de voluntàries. S'han posat quatre salomons nous en es prebiteri. Són de ferro i vidre mallorquí.

JUNY

- Dia 3.- S'han començat a posar es cotxets d'envestides o topades (o de "choques") enmig de sa Plaça Nova; molta gent ha protestat i la cosa no ha anat envant. Els han duit a un altre poble.
- Dia 5.- Festa del Corpus. Després de sa missa solemne hi ha hagut sa processó; sa música ha sonat. S'ha tret es penó, que feia un grapat d'anys que no sortia. A l'ofici s'ha inaugurat es salomons de s'altar major.
- Dia 24.- Festa de Sant Joan. A s'ofertori de sa missa ha sortit a ballar Sant Joan Pelut. Llavors ha ballat un poc per vila. Feia una trentena d'anys que no ballava, i encara, segons tenc entès, sa darrera vegada que va ballar ho va fer d'una forma esporàdica i aïllada; o sia, feia anys que

.../...

no sortia, va sortir un any, i llavors ja no se'n cantaren pus galls ni galines de Sant Joan. Se va arraconar i fins enguany.

Dins el juny s'ha inaugurat un nou banc, el BANCO DE CREDITO BALEAR.

assumptes generals: Guillem Quina
" religiosos: Joan Rosselló

ES RACÓ DE SA PADRINA

Una formiga vaig veure
carregada de dolor
i se'n duia es Puig Major
i es castell d'Alaró
i es campanar de Selva.

Una llagosta vermeia
de sa garriga d'es Teix
se va carregar un feix
de cent mil quintars de teia
i ella mateixa deia:
si no basta en duré més.

A un negat, da-li algo,
digué En Toni Ferreret...
i un vei que l'escoltava
li contesta: ca barret!
Qui se nega bé pots creure
que no té ganes de beure.

ELECTRODOMESTICS
I
FONTANERIA

ORDINAS - FEBRER

Major, 22 - T. 569100



LA EQUITATIVA

assegurances

ALFA

màquines de cosir

BERNAT POLIT

Cardassar, 17

darrera plana

FLOR DE CARD: Bolletí-revista del Card, centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.
Adreça: Carrer Mn. Galmés, 67.
Juny de 1980. Número 47.
Dipòsit legal: 765-73
Edita el Card.
Director: Bartomeu Domenge i Amer.
Cap de redacció: Josep Cortès i Servera.

TAULA:	Portada	Falcó	Guillem Mesquida
2	Les plagues quotidianes		P. Serra
3	Donya Bàrbara		B. Matamalas
4	Activitats del Card		Guillem Pont
	Donacions - Nota		Bàrbara Mesquida
5	Fou ahir		Redacció
6	Espipellades		Biel Bassa
7	Amunt, companys		Josep Cortès
8	Instrumentes tradicionals		Pere Orpí
9	Setmana Santa		Cortès-Galmés
10	Història		Francesc Clapés
13	Mals de cap		Ramon Rosselló
14	Tot té un nom		Toni Fay
15	Si lleu		Ponent
16	Batec		M.G.
			Quina-Rosselló

COL.LABOREN; Mecanografia: Caterina Mesquida
Confecció : Elisabet Nicolau
Tresoreria i difusió: Guillem Quina

NOTA: Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.